

Lovas István:

Széteshet Nagy-Britannia és Spanyolország

– Magyar Nemzet, 2014. szeptember 11. –

Amerika szegényedése jelzi, hogy megszűnőben a nyugati világ egyeduralma. Szeptember 18-án skót népszavazás lesz.

Ma (2014. szeptember 11. - szerk), Katalónia nemzeti ünnepén a várakozások szerint félmillió ember árasztja el (utólag tudjuk: közel két millióan voltak!!! – szerk) Barcelona két legszelebb és leghosszabb, V alakban összefutó sugárútját, a Diagonalt és a Gran Viát, hogy a katalán "voluntat" (győzelem) szó kezdőbetűjének élő megalkotásával kiáltásuk oda Madridnak és a világnak: a tartomány a spanyol főváros minden ellenkezése ellenére novemberben megtartja a népszavazást a függetlenségről.

"A skót függetlenség megszavazása földrendést jelentene Nagy-Britanniának." (Denis MacShane, az Egyesült Királyság volt Európaiügyi minisztere szeptember 8-án)

"Marine Le Pen elnöksége borzalmas, talán végzetes csapást jelentene Európának." **"A terrorizmus évtizedek óta a legnagyobb veszély..."** **"E terroristák, barbárok a civilizáció alapját támadják..."** (Manuel Valls francia elnök figyelemztetése szeptember 7-én Bolognában amiatt, hogy a Nemzeti Front elnöke lett a legnépszerűbb politikus az országban. Majd másnap ugyanő Tuniszban a közel-keleti terroristákról.)

"Putyin az új Napóleon, az ukrán válság pedig az ő diplomáciai Austerlitz..." (Forbes, szeptember 4.)

Egy hét múlva, szeptember 18-án Skóciában tartanak népszavazást, amelyen e kérdésre kell választ adnia a kis, büszke ország 4,2 millió szavazókorú lakosságának: *legyen-e Skócia független?* Ha a többség igennel szavaz, a skót kormány szerint Skócia 2016. március 24-én már megünnepelheti függetlenségét, 300 évvel azután, hogy unióra lépett Angliával.

Az elszakadás következményeit valóban csak a közhelyszámba menő "beláthatatlan" szóval lehet jellemezni, ami az egykori globális brit birodalom sorsára vonatkozik, beleértve a transzatlanti, az uniós és a NATO-val való kapcsolatait. Londonon kívül reszket Washington és Brüsszel is, hogy csak a nyugati hatalom két bástyáját említsük. A függetlenedés (amely a múlt vasárnap ismertetett felmérési eredmények szerint többséget kaphat) hatására széteshet a brit monarchia.

Észak-Írországot Skóciától egy helyen csupán néhány mérföldnyi tenger választja el. Ráadásul a két népet a kelta gyökerek révén a közös kultúra és múlt legalább annyira összeköti, mint Magyarországot és Csángóföldet. Mind nagyobb a függetlenségi mozgolódás Észak-Írországból is, és nem csak a "nacionalista" Nyugat-Belfast Falls Roadján található kedélyes kávéházak asztalai mellett. Cardiffban, Wales fővárosának kocsmáiban is mind több saját döntési jogkört akarnak maguknak a helyiek.

A skót függetlenségre készülődés a brit monarchia legnyugatibb csücskében lévő, ugyancsak kelta cornwalliakat sem hagyja tétlenül: "nacionalista" pártjuk, a Mebyon Kernow már meghirdette, hogy a skót parlamenthez hasonló törvényhozást akar. A nemzeti öntudat ott is virágzik. Annak ellenére, hogy a félmillió tartományban a walesivel és bretonnal közeli rokonságban lévő cornwalli nyelvet (cornish) csak mintegy háromszázan beszélik, az utcanevektől a pékségeig

mindenütt kétnyelvű felirat található, miközben a kormány támogatja a nemzeti nyelv oktatását.

Ha Skócia függetlenné válik, ki kell lépnie az EU-ból. Ezt José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke egyfajta fenyegetésként is egyértelművé tette. Skócia kiválásával/kilökésével az EU történetében először fordulna elő, hogy a szervezet tagországot veszít. És mi lesz, ha nemsokára - akár a függetlenségre, akár az együtt maradásra szavazó - Nagy-Britannia népe dönt népszavazáson a kilépés mellett, miközben a függetlenségére szavazó Katalónia szintén automatikusan elvesztheti uniós tagságát? Netán uniós "szűkítési" biztost kell kinevezni?

Az önálló országgént létrejövő Skócia nagyon gazdag ország lesz. Az Északi-tengerben lévő gigantikus olajtartalékait 600 milliárd dollárra becsülik. Amit megtartanak maguknak. A függetlenség mellett kampányolók szerint Skócia egyfajta olajban úszó Norvégia-szerű utópia lesz - ahol viszont finom a saját whiskey.

A kiválással Nagy-Britannia és az egész, már Skócia nélküli NATO búcsút mondhat a nyugat-skóciai Clyde-nál lévő termonukleáris haditengerészeti támaszpontnak, ami védelmileg megrengeti az egész észak-atlanti szervezetet. A támaszpont áttelepítését a Wall Street Journal szeptember 8-i száma "a csillagászati költségek miatt szinte lehetetlennek" ítéli. A skót újracsatlakozás mindkét brüsszeli szervezethez, azaz a NATO-hoz és az EU-hoz, évekig tarthat. Ráadásul a skótok - a svéd modellre hivatkozva - aligha lennének hajlandók elfogadni azt az uniós követelményt, hogy bármikor is bevezessék az eurót.

Az új skót állam berendezkedése lényegesen demokratikusabb lenne a mostani, westminsteri mintánál, ahol például a lordok házában 26 helyet tartanak fenn anglikán püspököknek csak azért, mert ők az államvallást képviselik (klubrádiós véleményformálók, figyelem!). De a skót parlament, a Holyrood ennél már most is demokratikusabb: ott arányos a képviseleti rendszer, ami persze érintetlen maradna. A skót függetlenedéssel szétesésnek induló Egyesült Királyság elveszítheti helyét az ENSZ Biztonsági Tanácsában, de hogy a G8-akban meglévő tagságának búcsút mondhatna, az biztos.

A skót népszavazás sikere hatalmas lökést adna a hasonló katalán mozgalomnak. A felmérések szerint ott jelenleg a nép fele kíván önállóságot. Madrid viszont erről hallani sem akar, és az alkotmányra hivatkozik, amely tiltja a kiválást. A katalánok ennek ellenére választani és szavazni fognak, függetlenül attól, hogy azt minek nevezik majd. Például "a nyilvánosság megkérdésének", mint tervezik. A spanyol kormány éppúgy retteg Katalónia függetlenedésétől, mint London Skócia elszakadásától. Olyannyira, hogy antidemokratikus eszközöktől sem riad vissza. A napokban a hágai spanyol nagykövetség megtiltotta, hogy az ottani Cervantes Intézetben a híres szerző, Albert Sánchez Pinol bemutassa holland közönségének a Spanyolországban pillanatok alatt bestsellerré vált katalán témájú történelmi regényét, a Victust.

Ennyi kihívást a legjobb formában lévő intézmények is nehezen viselnének el. Csakhogy en-

nek éppen az ellenkezőjéről van szó. Hogy miként látja például a globális brit hetilap, a The Economist a mai EU-t, arra a legjobb példa augusztus 30-i számának szenzációs borítója. Egy apró, süllyedő uniós papírhajó elején áll a riasztóan népszerűtlen Hollande francia elnök, mellette a növekedésében megrekedő Németország kancellárja, Angela Merkel. A papírcsónak harmadik figurája az Európai Központi Bank elnöke, Mario Draghi a kezében fagyaltot tartó, mereven álló Renzi olasz miniszterelnök mögött ül, és egykedvűen meri ki a vizet a tenger szintjétől két milliméterre lévő csónak végéből.

"Gyermekek", az euróövezet a legújabb adatok szerint reménytelenül beteg, mint maga az unió. Amely épp hétfőn riadt vissza nemcsak az Oroszország ellen bevezetett szankciók kiszélesítésétől, de maguktól a szankcióktól is, rádöbbenve azok bumerángthatására. Bár a Brüsszelben hétfőn összeült nagykövetek megegyeztek az új szankciókban, Herman Van Rompuy, az Európai Tanács távozó elnöke már azt mondta: "A helyzet függvényében az EU készen áll revideálni a szankciókat teljes egészében vagy részben." Farkasszemet néztek, de nem Moszkva pislantott először, hanem Brüsszel. Hiszen Amerika nyomására az egész ukrán válság kirobbanásában aktív szerepet vállalt - a demokratikusan megválasztott ukrán elnök és kormánya megdöntésében. Most már Oroszország is készen áll ellen-szankciókra. Például azzal, hogy lezárja légterét az uniós légitársaságok gépei előtt, csökközzeli helyzetet teremtve ezzel néhányuknak. Közben Belgiumban a lapok napok óta cikkeznek arról, hogy a királyság mely területén milyen arányban csökkenne az áramszolgáltatás, ha hiány lépne fel. Ilyen gondok a II. világháború óta nem voltak.

A NATO pedig újabb ön- és közveszélyes katonai kalandokon töri a fejét. Craig Murray, volt üzbeigisztáni brit nagykövet, aki posztjáról London külügyi politikája miatt morális megfontolásból évekkal ezelőtt távozott, szeptember 8-án így írt blogjában: "A NATO messze a legnagyobb veszélyt jelenti a világbékére. Azonnal fel kellene oszlatni." A Csendes-óceán túloldalán hasonlóan riasztó a helyzet. A háborúhoz szükséges pénz terén is.

Az amerikai szövetségi banknak a háztartások anyagi helyzetét felmérő legutóbbi jelentésének harmadik oldalán az olvasható, hogy a megkérdezettek 40 százalékánál is kevesebben mondták, hogy szükséghelyzet esetén vagyontárgyaik eladása nélkül elő tudnának teremteni 400 (!) dollár készpénzt.

És akinek ez sem elég, vessen egy pillantást Amerika vezető folyóirata, a Foreign Affairs szeptember-októberi számának drámai címlapjára. Ott a lassan összeomló Capitolium épülete látható, alatta pedig ez a mondat: "Látogassa meg Amerikát, az összeomlás és a működésképtelenség országát!"

Ezzel a címmel írt cikket Francis Fukuyama a folyóiratba. Egy másik írás címe: Hogyan provokálta a Nyugat Putyint?

Mély egyetértésünk a diagnózis láttán. Sosem volt ilyen közel az általunk megismert Nyugat végőrája.

